

Ανακοινωθέντα

08-07-2022 08:52

Ομιλία της Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων, κ. Αννίτας Δημητρίου ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής για το θέμα της γυναικοκτονίας

Ομιλία της Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων, κ. Αννίτας Δημητρίου ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής κατά τη συζήτηση του θέματος «Ο Περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περι Συναφών Θεμάτων (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 2022»

Πέμπτη 7 Ιουλίου 2022

Αισθάνομαι έντονα την ανάγκη να παραθέσω τα τελευταία στοιχεία:

Εννέα το 2019, πέντε το 2020, πέντε το 2021, μία το 2022... (μέχρι στιγμής) η χρονιά δεν έχει κλείσει ακόμη. Κάθε αριθμός αντιστοιχεί σ' έναν άνθρωπο και συγκεκριμένα σε μία γυναίκα. Κοινός παρονομαστής στην εξίσωση, το στίγμα του εγκλήματος το οποίο έχει έμφυλη διάσταση, ως αποτέλεσμα της κλιμακούμενης βίας προς τις γυναίκες. Γιατί

επιμένουμε στη σημαντικότητα του όρου γυναικοκτονία; Γιατί κωδικοποιεί, νοηματοδοτεί και ονοματίζει την πιο ακραία μορφή έμφυλης βίας. Οφείλουμε λοιπόν να λέμε τα γεγονότα με το όνομα τους.

Όλες έχασαν τη ζωή τους επειδή ήταν γυναίκες. Όλες δολοφονήθηκαν από άντρες που εμπιστεύτηκαν, τις περισσότερες φορές μάλιστα μέσα από τη σφαίρα του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος. Πρώην και νυν συζύγους, συντρόφους, αδερφούς, πατεράδες που τις θεώρησαν κτήμα τους, που ασκούσαν εξουσία πάνω τους, που είχαν την πεποίθηση ότι μπορούν εκείνοι να αποφασίζουν για τη ζωή τους... Για το πώς σκέφτονται, τι φοράνε, πώς μιλάνε, ποιόν αγαπάνε... Ακόμη και για το πόσο θα ζήσουν.

Το φαινόμενο της αφαίρεσης ζωής -που συνιστά καταπάτηση του βασικότερου ανθρώπινου δικαιώματος- λόγω φύλου, τρέφεται και θηριεύει μέσα από τα στερεοτυπικά κατάλοιπα της πατριαρχίας, της ανισότητας, της προκατάληψης που έχουν ριζώσει βαθιά και έχουν διαβρώσει τον κοινωνικό ιστό. Είναι παραδεχτό ότι η έξαρση φαινομένων ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής βίας λόγω του εγκλεισμού που έφερε ο covid 19, έχει πάρει διεθνώς διαστάσεις μιας παράλληλης πανδημίας, με γεωμετρική αύξηση των περιστατικών. Το θύμα βρίσκεται εγκλωβισμένο στα δίκτυα του θύτη με αποκορύφωμα της κακοποίησης, τη γυναικοκτονία. Ο όρος δεν αναιρεί τον όρο ανθρωποκτονία αλλά επιδρά συμπληρωματικά και ενισχυτικά.

Γιατί υπάρχει ανάγκη νομικού διαχωρισμού; Τι περισσότερο προσφέρει η θέσπιση ιδιώνυμου του αδικήματος της γυναικοκτονίας έναντι του εγκλήματος του κοινού Ποινικού Δικαίου της ανθρωποκτονίας;

Η απάντηση την οποία κάθε σύγχρονη κοινωνία καλείται να δώσει, είναι ότι τα θύματα της ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής βίας, τα θύματα μισογυνισμού, τα θύματα άσκησης βίας από ερωτικό σύντροφο, τα θύματα εγκλημάτων «τιμής» ή για θρησκευτικές πεποιθήσεις είναι γυναίκες και όχι άντρες.

Είναι γι' αυτό τον λόγο που η αναγνώριση του όρου «γυναικοκτονία» και η ένταξή του στην έννομη τάξη της χώρας μας, καθίσταται σήμερα περισσότερο παρά ποτέ επιτακτική, γιατί δίνει έμφαση στην ένταση, στην προέλευση και στην αιτία του εγκλήματος, κάτω από τις συνθήκες που έχω αναφέρει. Έτσι αποτυπώνεται δυναμικά και η βούληση της κοινωνίας ν' αντιπαχθεί στη βίαιη συμπεριφορά του άντρα προς τη γυναίκα εξαιτίας του φύλου της, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην εξάλειψη των πατριαρχικών στερεοτύπων, ώστε μαζί με τις πολιτικές ισότητας των φύλων να δώσει ώθηση στην ενδυνάμωση των γυναικών. Παράλληλα προστίθεται στην εργαλειοθήκη για την εξάλειψη του φαινομένου μια πολύτιμη παράμετρος: Μας δίνει τη δυνατότητα μιας επίσημης καταγραφής των γυναικοκτονιών.

Η θέσπιση της «γυναικοκτονίας» ως ιδιώνυμου αδικήματος ενσωματωμένου στον ειδικό νόμο για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας προς τις γυναίκες και της ενδοοικογενειακής βίας, του νόμου δηλαδή με τον οποίο εφαρμόστηκε στην πράξη η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, θα συμβάλει αναμφισβήτητα στην ανάπτυξη της αναγκαίας ενσυναίσθησης και στην προσπάθεια της πολιτείας να εξαλείψει όλα τα εμπόδια που αποστερούν τις γυναίκες από την ισότιμη απόλαυση των δικαιωμάτων τους, καθιστώντας το φαινόμενο ορατό, **στο πλαίσιο, όπως πολύ ορθά έχει τονισθεί από ακαδημαϊκούς, ενός Ποινικού Δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων**, με στόχο την προστασία των γυναικών που βρίσκονται σε ευάλωτη θέση και υπόκεινται σε ενδοοικογενειακή βία έναντι του άντρα/δράστη σε ισχυρότερη θέση.

Αντιλαμβάνομαι ότι στο θετικό δίκαιο και δη στον Ποινικό Κώδικα, η γυναίκα και το κορίτσι

κάτω των δεκαοχτώ (18) ετών δεν καταλαμβάνουν ορατή θέση, αφού γενικά η σύνδεση της γυναίκας με το δίκαιο και/ή της έμφυλης διάστασης με το δίκαιο είναι ανύπαρκτη.

Ένα όμως δίκαιο που δεν είναι ικανό να συμβάλει στην πρόοδο μίας κοινωνίας, που δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των πολιτών του και δεν συμβάλλει στην απάλειψη των διαχρονικά άνισων σχέσεων ισχύος ανδρών και γυναικών, των σχέσεων που σηματοδοτούν τη βία προς αυτές, δεν μπορεί παρά να είναι ένα δίκαιο παρωχημένο και μονομερές.

Είναι σημαντικό να τονίσω ότι το ζήτημα αναλύθηκε σε βάθος όσον αφορά τη νομική και αποδεικτική του πλευρά στην αρμόδια επιτροπή. Δεν πρόκειται για νέα συστατικά στοιχεία, αλλά για καθορισμένες από τον νόμο επιβαρυντικές περιστάσεις, οι οποίες θα προσμετρώνται κατά την επιβολή της ποινής για την πρόκληση θανάτου γυναίκας με παράνομη πράξη ή παράλειψη. Ως απάντηση στην έκρηξη του φαινομένου.

Ο όρος «γυναικοκτονία» χρονολογείται ήδη από το 1976, όταν η κοινωνιολόγος Ράσελ τον είχε για πρώτη φορά χρησιμοποιήσει· και δεν πρέπει επίσης να αγνοείται το γεγονός ότι το 2012, ενώπιον του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) σε ειδικό συμπόσιο για το ζήτημα του ορισμού του όρου «γυναικοκτονία», που κατέληξε στην υπογραφή της Διακήρυξης της Βιέννης, είχε τονισθεί ότι οι γυναικοκτονίες σπάνια τυγχάνουν της ορθής διερεύνησης και σπανιότερα φτάνουν ενώπιον της δικαιοσύνης λόγω έλλειψης στοιχείων, αφού τέτοιας φύσεως εγκλήματα διαπράττονται στον οικογενειακό χώρο ως φαινόμενα απόλυτα αποδεκτά από τις τοπικές κοινωνίες σε κάποιες δε περιπτώσεις συγκαλύπτονται.

Καλούμαστε λοιπόν σήμερα ως Βουλή να προχωρήσουμε ένα βήμα μπροστά. Να αποδείξουμε ότι θέλουμε η έμφυλη διάσταση να διαποτίσει το δίκαιο της χώρας μας, ότι θέλουμε να σπάσουμε την ένοχη σιωπή που καλύπτει τις βαθιά στερεοτυπικές κοινωνίες, ότι η Κύπρος δεν είναι μια κοινωνία στερεοτυπική, αλλά μία κοινωνία προοδευτική που δεν αγκυλώνεται σε παρωχημένες αντιλήψεις και που θέλει να ενσωματώσει στο δίκαιο τις αξίες και ανάγκες των ευάλωτων γυναικών, σηματοδοτώντας την απαρχή μίας νέας προσέγγισης ισότητας, που θα εμποτίσει πολυεπίπεδα τη νομική σκέψη και την κοινωνία.

Και κάθε βήμα που μας φέρνει πιο κοντά στην αποκλιμάκωση της έμφυλης βίας οφείλουμε να το τολμούμε. Οφείλουμε να προλαβαίνουμε. Να σηκώνουμε ασπίδες προστασίας απέναντι σε κάθε θύτη και μπροστά από κάθε εν δυνάμει θύμα. Το οφείλουμε σε όλες αυτές τις γυναίκες που βασανίστηκαν και κακοποιήθηκαν μέχρι θανάτου... Γιατί απλά ήταν γυναίκες.

(Το κείμενο ως απεστάλη από τη Βουλή των Αντιπροσώπων)